

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD - GODINA XXVI - CENA 15 DIN.

SAN I POEZIJA

radoman kordić

januar '80. broj 251

NEDELJNI RUČAK

dušica pavkov

BROJLERI

Dolaze odasvud
brojleri sa koferima punim ideala
sa ambicijama prefarbanim ljubičasto
dolaze pijani od flaširane sutrašnjice
koja im viri iz džepova
doleću avionima guraju se po vozovima
larmaju u autobusu
jure ulicama
lupaju vratima čitaonica
srčju koncentratnu kašu u menzama
prepoznali su ih na pijaci
u haustorima blokova tih i tih
na stepeništima što vode gore
grad stenje pod šini-cipelama žutokljunih
brojlera

a juče
juče sam videla jednog koji se vraća
bio je to očerupani petao
sa glavom
koja se vuče po zemlji.

NEDELJNI RUČAK

Svake nedelje
pojedem dve kokošije noge

usavršavam se u laganju

posle
sedam dana one čeprkaju
po mojim ustima

izvrću mi jezik u laž

kako vreme protiče
sve manje vidim istinu

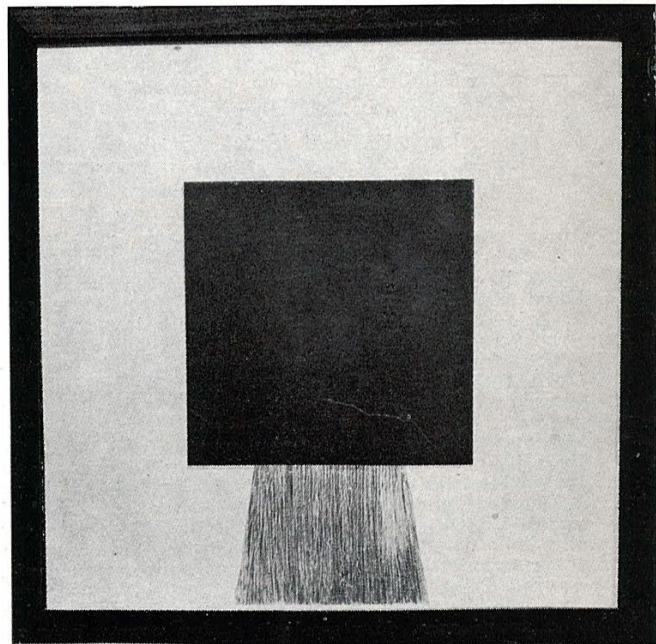
odlazim očnom lekaru
kokošije slepilo — kaže

ako ovako potraje
zvezde obećavaju
porašće mi perje
i prave ptičje kandže

DUSICA PAVKOV rođena je 1959. u Vršcu. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Vršcu. Redovan je student Stomatološkog fakulteta u Beogradu.

Tumačenje snova je i danas povlastica oneiromanta i psihoanalize, njen *kraljevski put*, kako je to Froj rekao⁶ i posle nje ga više puta ponovljeno. Doduše, pokadšto i iz raznih razloga, analitičari kažu da nije baš sve tako sa snovima kao što je Frojd mislio.²² Ali, ni oni, ako i ne polazu mnogo, recimo, na simboličko značenje snova, ne poriču, i ne mogu da ga pokrenu, izuzetan značaj rada sna za razjašnjenje psihičkih pojava. Jer, u etapama obrade sna otkriva se ono što tražimo u tumačenju sna, ono *x*, koje je, u krajnjem slučaju, želja ni za čim.¹⁴ Nešto slično je i s poezijom. Pesma se može shvatiti kao učinak rada pesme, *svih u njoj primenjenih postupaka*. Umetnost je tako i tumačena. No, da li je ta slutnja dovoljna za tvrdnju o ustrojstvenoj istovetnosti psihičkih i kulturnih tvorevina? (Naravno, podela na kulturne i psihičke tvorevine ima, isključivo, operativnu vrednost. Psihološke osnove kulture su neosporne. Najovlašnije ispitivanje njenih mitskih oblika u to će nas lako uveriti. Najzad, ceo sistem kulture, ukoliko sadrži i pogled na svet, moguće je shvatiti kao iluziju — bar prema Frojdovoj formuli po kojoj usvajanje opšte neuroze oslobađa pojedinca od nužnosti da stvara ličnu neurozu⁷.)

Slutnja ne dopušta nikakve konačne tvrdnje, ali zato otvara mogućnost za pretpostavke koje će istraživanje potvrditi ili opovrći. Nema, recimo, nikakvih smetnji da sada postavim jednačinu: shema sna shema pesme. Jedinstvenost ustrojavanja postojanja jemči njenu ispravnost. Ontološko ukorenjenje te jednačine raskriva blisku vezu sna i kulture. No, san se ne može svrstati među naočite fenomene kulture. Pitanje je čak

likovni prilozii na stranama: 1, 16 i 23; slike vladimira tomića

da li uopšte zadovoljava pretpostavke njenog teksta? Nije li on, ipak, samo sporadična tvorevina procesa psihičnosti, bez obzira na to što je mogao iznuditi pojavu kulture? Ima, naime, mišljenja da se veliki deo naše intelektualne delatnosti zasniva na sposobnosti sanjanja, »ili iz nje proizlazi«, te da je san prazor svekolike duševne aktivnosti.²² Drugim rečima, sistem kulture je, u osnovi, prepis na jedan drugi azbučnik sistema rada sna. Ali poznato je da pravila kulture opredeljuju, na primer, značenja simbola u snu, da se san pojavljuje u vidokrugu kul-

čegec * damnjanović * flajšman * gadanski * gagić * jeknić * jerman *
ketig * lazić * lič * olejnikov * petrović * poplašen * prodanović